

הכנסת העשרים וחמש

יוזמת: חברת הכנסת חוה אתי עטייה

4774/25/פ

הצעת חוק הפיקוח על מעונות יום לפעוטות (תיקון – סמכות משרד החינוך), התשפ"ד–2024

1. תיקון סעיף 2 בחוק הפיקוח על מעונות יום לפעוטות, התשע"ט–2018¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 2 –

(1) בהגדרה "הממונה", במקום האמור בה יבוא "מי שמינה לכך המנהל הכללי, ולעניין הפעלת סמכויות לפי פרק ו' או לפי סעיף 63(ב) לגבי מקום המשמש או נועד לשמש מקום שהייה לפעוטות שהוראות לפי חוק זה לא חלות לגביו, בשל כך שמספר הפעוטות השוהים בו קטן מהמספר הקבוע בתוספת הראשונה – מי שמינה לכך הממונה על זרוע עבודה במשרד הכלכלה והתעשייה";

(2) אחרי ההגדרה "הממונה" יבוא:

"הממונה על זרוע העבודה" – המנהל הכללי של יחידת הסמך זרוע העבודה שבמשרד הכלכלה והתעשייה;";

(3) אחרי ההגדרה "מפקח" יבוא:

"משפחתון" – כמשמעותו לפי חוק הפיקוח על מחירי מצרכים ושירותים, התשנ"ו–1996²;";

(4) בהגדרה "המשרד", במקום "משרד העבודה הרווחה והשירותים החברתיים" יבוא "משרד החינוך";

(5) אחרי ההגדרה "פעוט" יבוא:

¹ ס"ח התשע"ט, עמ' 14.
² ס"ח התשי"ח, עמ' 24.

"פעוטון" – מקום המשמש או נועד לשמש מקום שהייה יומי לפעוטות שהוראות לפי חוק זה לא חלות לגביו, בשל כך שמספר הפעוטות השוהים בו קטן מהמספר הקבוע בתוספת הראשונה, לרבות משפחתון;";

(6) בהגדרה "השר", במקום "שר העבודה הרווחה והשירותים החברתיים" יבוא "שר החינוך".

תיקון סעיף 28 .2 בסעיף 28 לחוק העיקרי –

(1) בסעיף קטן (א), במקום "השר יסמיד" יבוא "לעניין פעוטון, שר הכלכלה והתעשייה יסמיד";

(2) בסעיף קטן (ב)(3), המילים "ובלבד שאותה רשות מקומית אינה מפעילה מעונות יום לפעוטות בעצמה או באמצעות תאגיד" – יימחקו, והסיפה החל במילים "בפסקה זו" – תימחק;

(3) בסעיף קטן (ג), בכל מקום, אחרי "השר" יבוא "ולעניין פעוטון, שר הכלכלה והתעשייה".

תיקון סעיף 30 .3 בסעיף 30(2) לחוק העיקרי, אחרי "השר", יבוא "ולעניין פעוטון, חתומה בידי שר הכלכלה והתעשייה".

תיקון סעיף 32 .4 בסעיף 32 לחוק העיקרי, בסופו יבוא:

"(יב) ניתן צו הפסקה מינהלי על ידי הממונה במשרד החינוך ולאחר מתן הצו כאמור חל שינוי במספר הפעוטות השוהים במעון יום לפעוטות כך שהפך לפעוטון, יישאר הצו בתוקף עד לתיקון הליקויים או עד לשינוי ההחלטה על ידי הממונה במשרד החינוך".

תיקון סעיף 59 .5 בסעיף 59 לחוק העיקרי, במקום "הממונה" יבוא "המנהל הכללי".

תיקון סעיף 63 .6 בסעיף 63 לחוק העיקרי –

(1) האמור בו יסומן "א)", ובו, אחרי "בשינויים המחויבים", יבוא "על ידי זרוע העבודה במשרד הכלכלה והתעשייה,";

(2) אחריו סעיף קטן (א) יבוא:

”(ב) (1) לא יופעל משפחתון אלא אם המפעיל, הבעלים או מנהל המשפחתון, וכל אדם אחר העובד במשפחתון, או אדם המספק לו שירותים או שוהה בו, בזמן פעילות המשפחתון, לא הורשעו ולא הוגש נגדם כתב אישום בעבירה שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה מי שביצעה אינו ראוי להיות מפעיל, בעלים או מנהל של משפחתון לפעוטות, מחנך-מטפל או עובד במעון יום לפעוטות, או לשהות לצד הפעוטות, לפי העניין; מתנהל נגד אחד האמורים הליך פלילי בעבירה שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה מי שביצעה אינו ראוי להיות בקרבת פעוטות, רשאי הממונה לסרב או לשלול הסמל, הניתן על ידי זרוע העבודה, ומעיד על הכרה במשפחתון.

(2) הרואה את עצמו נפגע מהחלטת הממונה כאמור בפסקה (1), רשאי להשיג בכתב על ההחלטה לפני הממונה על זרוע עבודה במשרד הכלכלה והתעשייה.”

תיקון סעיף 78 7. בסעיף 78(ב) לחוק העיקרי, המילים ”של משרד החינוך” – יימחקו.

תיקון חוק המועצה 8. בחוק המועצה לגיל הרך, התשע”ז–2017³ – לגיל הרך

(1) בסעיף 12(א)(11), במקום ”שר העבודה הרווחה והשירותים החברתיים” יבוא ”השר”;

(2) בסעיף 18(א), במקום ”שר העבודה הרווחה והשירותים החברתיים” יבוא ”שר הרווחה והביטחון החברתי” ובסופו יבוא ”ושר הכלכלה והתעשייה”.

דבר הסבר

ביוני 2021 החליטה הממשלה על העברת האחריות וסמכויות הפיקוח על מעונות יום לפעוטות מכוח חוק הפיקוח על מעונות יום לפעוטות, התשע”ט–2018 (להלן – החוק), לרבות האחריות המקצועית והפדגוגית, הבינוי והפיקוח על מעונות היום, מהאגף לעידוד תעסוקת הורים של זרוע העבודה במשרד הכלכלה והתעשייה למשרד החינוך. בעקבות החלטת ממשלה מס’ 951, מתחילת שנת 2022, תחום מעונות היום לפעוטות נמצא תחת אחריות משרד החינוך ואילו ההסדרה והפיקוח על משפחתונים ומבחני התמיכה להשתתפות המדינה בעלות שכר לימוד במעון או במשפחתון נשארו באחריות משרד הכלכלה והתעשייה.

בהיעדר תיקון של החוק, הגורם המוסמך באופן פורמלי על תחום מעונות היום לפעוטות הוא משרד העבודה, וזאת למרות שבחודש יוני 2022 פורסם להערות ציבור תזכיר חוק שביקש להתאים את החוק להחלטת הממשלה. הצעת חוק זו נועדה לעגן בחוק את העברת האחריות על מעונות יום לפעוטות למשרד

³ ס”ח התשע”ז, עמ’ 1129.

החינוך, מבטאת תפיסה רחבה שהגיל הרך לא יכול להיות נפרד מהמערך החינוכי הקיים עבור גילאי 3 ומעלה, ושראוי שהטיפול המקצועי מגיל לידה ועד תום תקופת חינוך חובה יהיה תחת משרד אחד לטובת שמירה על הרצף החינוכי והמענה הטיפולי הנדרש.

משרד החינוך הוא המשרד המתאים ביותר לריכוז הטיפול ותכלול מגוון השירותים הניתנים בגיל הרך לפעוטות ולבני משפחותיהם, שכן הוא כבר אמון על מתן מענים אלו לילדים בגילאי 3 ומעלה, כמו גם על הכשרות הצוותים המקצועיים וגיבוש תכניות חינוכיות בהתאם לבסיסי נתונים ולמחקר הקיים בנושא. העברת התחום כולו לידי אחריות של משרד אחד, משמעותה היכרות טובה יותר של מערכת החינוך עם הילדים מבעוד מועד, זיהוי צרכיהם ודיוק המענה עבורם בצמתים שונים בהמשך.

יצוין כי הצורך להעביר את האחריות על מעונות היום לפעוטות נידון בהרחבה והומלץ לממשלה מספר פעמים בעבר. כך למשל הנושא נכלל בהמלצות דוח ועדת טרכטנברג משנת 2011 וכן בהמלצת הוועדה למלחמה בעוני בישראל שהגישה המלצותיה בשנת 2014. מכאן, שהעברת האחריות על תחום הגיל הרך למשרד החינוך עולה בקנה אחד עם ההמלצות המקצועיות לאורך השנים. נוסף על כך, במהלך שנת 2018 הושלמה הקמתה של המועצה לגיל הרך במשרד החינוך, שמטרתה לרכז ולתאם את פעילות הגורמים השונים המטפלים בתחום הגיל הרך, לגבש תכניות ליצירת רצף בין מוסדות הגיל הרך ומוסדות החינוך ולנהל מרכז מחקר ומידע.

השקעה של מדינת ישראל בתחום הגיל הרך היא השקעה קריטית עבור עתיד אזרחיה. עליה להיעשות לטובת הפעוטות והילדים ולהיות חפה משיקולים פוליטיים צרים. לפיכך מוצע בהצעת חוק זו לעגן בחוק את העברת תחום הפיקוח על הגיל הרך לידי משרד החינוך, ובכך להבטיח שימשיך לשמש בתור הגורם האחראי הבלעדי על תחום החינוך כולו, כבר מגיל לידה.

הצעת החוק כוללת מספר תיקונים שנכללו בתזכיר החוק שהוזכר לעיל, שמטרתם להתאים את החוק להעברת הסמכויות למשרד החינוך לעניין מעונות יום לפעוטות מחד, ולהשארת הסמכויות תחת משרד הכלכלה והתעשייה לעניין משפחתונים ומבחני התמיכה להשתתפות המדינה בעלות שכר לימוד במעון או במשפחתון מאידך. מוצע לעדכן את ההגדרות בחוק לעניין הממונה והמשרד וכן להוסיף הגדרה למשפחתון ולפעוטון הנמצאים בהסדר הפעלה עם זרוע העבודה במשרד הכלכלה והתעשייה.

בנוסף, מוצע לקבוע הוראה לפיה צו הפסקה מינהלי, שהממונה הוציא למעון יום, יישאר בתוקף עד לתיקון הליקויים או עד לשינוי ההחלטה על ידי הממונה, גם אם לאחר מתן הצו מספר הפעוטות השוהים במעון ירד לפחות מ-7 פעוטות כך שהפך לפעוטון. הוראה זו נדרשת כדי שלא לאפשר למסגרת שקיבלה צו כאמור לפעול בניגוד לצו רק בשל שינוי במספר הפעוטות.

עוד מוצע להגביר את הפיקוח על משפחתונים מבחינת בדיקת העבר הפלילי של המועסקים במשפחתון. בעניין זה וככל שיידרש, בעת הכנת הצעת החוק לקריאה ראשונה, יתווסף להצעת החוק תיקון עקיף לחוק המידע הפלילי ותקנת השבים, התשע"ט–2019.

לבסוף, מוצע תיקון עקיף לחוק המועצה לגיל הרך התשע"ז–2017, כך ששר החינוך שתחום מעונות היום מצוי בסמכות משרדו, הוא שימנה למועצה לגיל הרך את נציג הארגונים המפעילים מעונות יום, ותיקון שיאפשר את הוספת שר הכלכלה והתעשייה כחבר בוועדת השרים לענייני הגיל הרך מכוח חוק זה. הצעת חוק זהה הונחה על שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חבר הכנסת יבגני סובה וקבוצת חברי הכנסת (פ/4376/25).

הצעת החוק זהה לפ/4376/25 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ט"ז בתמוז התשפ"ד (22.07.2024)